

Vi använder cookies för att ge dig en bättre upplevelse av Sveriges Radios webb.
[Om cookies på sverigesradio.se.](#)

JAG GODKÄNNER

Medieormen

- Journalistisk utveckling och mediedebatt

DEBATT

Nils Funcke: Upp till bevis för Polisens hantering av lagrad data

Publicerat kl 12:42

Nils Funcke. FOTO: Martin Camitz

Polisen ska även i fortsättningen i princip ha fri tillgång till uppgifter om vår elektroniska kommunikation. Det föreslås i den statliga utredningen *Datalagring och integritet*.

Mot bakgrund av tidigare lagöverträdelser vid Polisens hantering av integritetskänslig data, såsom romregistret och kvinnoregistret, tycker Nils Funcke, frilansjournalist och fd sekreterare i Yttrandefrihetskommittén, att integritetstrånget som sker relativiseras.

Utredningen Datalagring och integritet (SOU 2015:31) är övertygande när det gäller betydelsen att polisen får tillgång till de trafikuppgifter som alstras hos telebolagen. Det är i många fall en förutsättning för att brott klarats upp. Regeringens utredare **Sten Heckscher** föreslår justeringar på marginalen när det gäller möjligheterna att i efterhand kontrollera hur myndigheterna använt uppgifterna. Men det enda mer påtagliga förslaget är att utöka möjligheterna och låta säkerhetspolisen även vid vissa brott med ett lägre minimistraff än två år få del av uppgifter om våra telefonsamtal och datortrafik.

När EU-domstolen ogiltigförklarade datalagringsdirektivet eftersom det ansågs utgöra ett alltför stort intrång i den personliga integriteten upphörde den svenska kontrollmyndigheten, PTS, under några månader sin tillsyn att telebolagen sparade uppgifterna under några månader.

Men nu är myndigheten på fötter igen och ska så förbli, enligt Sten Heckscher.

Utredaren menar att polisen sköter avvägningen mellan skyddet av den personliga integriteten och brottsbekämpningen väl. Kommentarer som att ”beslutsordningen i huvudsak fungerar väl” och ger ”enhetlig och hög kvalitet i beslutsfattandet” åtföljs av kommentarer om att det inte finns något som motsäger tjänstemäns egna uppgifter att de tar integritetsintresset på största allvar.

De brister som uppdragats av Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (SIN) menar utredningen är ”enstaka felaktigheter i en tillämpning som i övrigt fungerar väl”. Och när det förekommer uppgifter om samtal mellan en brottsling och dennes familj så sorterar polisen bort denna information ”i största möjliga utsträckning”.

Denna klockaretro på polisens redbarhet och etiskt oklanderliga agerande krackelerar allt som oftast med verkligheten.

Vi har sett alltför många och med sorglig regelbundenhet återkommande exempel på hur polisen i sin ambition att bekämpa brott bryter mot lagar och förordningar. Det gäller till exempel hamstringen av uppgifter som borde förstöras, upprättandet av register som inte borde finnas eller register där även ovidkommande och kränkande uppgifter matas in. Två exempel är romregistret och registret som upprättades i det vällovliga syftet att bekämpa våld mot kvinnor.

Ständiga påpekanden från Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden om hur regler överträds pekar i samma riktning.

All myndighetsverksamhet som inte kontrolleras och inspekteras börjar till sist leva sitt eget liv bortom lag och moral. Ju mer ingripande befogenheter en myndighet ges desto viktigare blir kontrollen. Utan granskning av självständiga kontrollmyndigheter förlorar även verksamheter som sköts oklanderligt sin trovärdighet.

När det gäller användning av hemliga tvångsmedel som buggning och telefonavlyssning krävs förhandsprövning. Åklagarens begäran granskas av en domstol där allmänintresset finns representerat av en advokat. Men en

motsvarande förhandsprövning av tillgången av trafikuppgifter i underrättelsesyfte anser utredaren obehövlig. Till skillnad mot den gedigna genomgången när det gäller polisens behov av samtalsuppgifter är argumentationen om behovet av förhandskontroll tunn.

Integritetsintrånget som sker när uppgifter lämnas ut relativiseras. Heckscher menar att sådana uppgifter utgör ett mindre intrång än om samtal avlyssnas. Sant. Men med den argumentationstekniken kan även mer långtgående ingripanden framställas som närmast harmlösa och försvarliga.

En förhandsprövning skulle innebära att polisen inte snabbt nog kan få del av uppgifterna till exempel nattetid menar Heckscher. Men om teleoperatörerna klarar det varför skulle inte en myndighet kunna lösa det? Därtill finns inget i utredningen om hur stort behovet av dygnetruntservice är och att polisen får uppgifter om ett till exempel ett telefonsamtal i princip samtidigt som det rings.

Det finns visserligen tveksamheter till att reguljära domstolar ska utföra en förhandsprövning när det gäller underrättelsearbete. Men när utredningen även avvisar tanken på en särskild nämnd blir argumentationen lättviktig. Om inte en ordinarie domare anses kunna leda en särskild nämnd vad är det som säger att inte en före detta domare eller någon med en annan bakgrund skulle kunna göra det? Sådana lösningar har använts förr.

Inrikesminister Anders Ygeman förklarade att "datalagring måste alltid omgärdas av rättssäkerhet och skydd av människors personliga integritet" när han tog emot utredningen.

Upp till bevis. Höj ambitionsnivån och gör upp med klockaretron.

Nils Funcke

Frilansjournalist och fd sekreterare i Yttrandefrihetskommittén

twitter.com/nilsfuncke

Relaterade artiklar

Vill behålla lagringen av mobildata

30 mars 2015

Mer om ...

Debatt

Teknikens utmaningar

Internet

Mobiltelefoner

Politik

Mediepolitik

integritet

Dela

Användarkommentarer

VISA KOMMENTARER (0)

Om Medieormen

Alltid på nätet och i Sveriges Radio Play

Aktuella debatter och podcasts om journalistik och medier

COPYRIGHT SVERIGES RADIO 2015

ANSVARIG UTGIVARE: MARTIN JÖNSSON

Besöksadress (sthlm) för Sveriges Radio AB - Oxenstiernsgatan 20 - 10510 Stockholm - växel:

08-784 50 00